ČÁST III.

Nové volby do zastupitelstev obcí v letech 2003 - 2006

V období mezi řádnými volbami do zastupitelstev obcí 2002 a 2006 se konaly nové volby v každém roce. Ve všech případech se jednalo o nové volby z důvodu úplného rozpadu zastupitelstva nebo snížení počtu členů zastupitelstva pod zákonem stanovenou hranici (dále jen rozpad zastupitelstva). U voleb do městských částí se ve dvou případech jednalo o nové volby z důvodu vzniku nových městských částí – Plzeň 9 Malesice a Plzeň 10 Lhota, které vznikly přiřazením obcí Lhota a Malesice k městu Plzeň.

Sdělením ministra vnitra byly v průběhu roku 2003 vyhlášeny nové volby ve 4 termínech celkem ve 43 obcích a 4 městských částech a městských obvodech spadajících do 33 různých okresů. V roce 2004 byly vyhlášeny rovněž 4 termíny nových voleb a to ve 27 obcích a městské části Brno – Útěchov. V 1 obci (Litichovice v okrese Benešov) však nebyla podána odpovídající kandidátní listina a volby tudíž neproběhly. V této obci se nepodařilo sestavit kandidátní listinu ani v dodatečných volbách vyhlášených na 5.2.2005 a volby proběhly až 7. května 2005. V roce 2005 se volby konaly celkem ve 3 termínech a proběhly ve 14 obcích. Poslední nové volby vyhlášené v tomto volebním období se konaly 4. března 2006 v 5 obcích.

Tab. č. 5. Termíny a počty obcí, ve kterých proběhly nové volby v letech 2003 až 2006

Datum voleb	Počet obcí	Počet místních částí	Počet okresů
2003			
29. března	21	4	21
12. července	5	-	4
27. září	6	-	6
13. prosince	11	-	10
2004			
17. ledna	3	1	3
24. dubna	7	-	7
4. září	9	-	8
4. prosince	7	-	6
2005			
7. května	6	-	6
3. září	6	-	6
3. prosince	2	-	2
2006			
4. března	5	-	5
Celkem	**88**	**5**	**x**

Celkem proběhly nové volby v 88 obcích 45 různých okresů, zastoupeny byly všechny kraje. Nové zastupitelstvo městské části nebo městského obvodu bylo zvoleno v jedné pražské městské části, ve dvou plzeňských městských obvodech a jedné brněnské městské části.

Tab. č. 6. Rozdělení obcí, ve kterých proběhly nové volby, podle velikostní skupiny obcí

Velikostní skupina obce (počet voličů)	Počet obcí					Podíl velikostní skupiny celkem v %
	2003	2004	2005	2006	celkem	
do 99	9	12	4	3	28	31,82
100 - 199	13	7	5	1	26	29,55
200 - 299	9	3	-	1	13	14,77
300 - 499	9	3	3	-	15	17,05
500 - 999	2	1	2	-	5	5,68
1 000 a více	1	-	-	-	1	1,14
Celkem	**43**	**26**	**14**	**5**	**88**	**100,00**

K rozpadu zastupitelstva a tím k nutnosti vyhlásit nové volby dochází nejčastěji v menších obcích. Z tabulky je zřejmé, že více než 60 % obcí, ve kterých se konaly nové volby, mělo méně než 200 voličů a pouze necelých 7 % obcí bylo s 500 a více voliči. Tato skutečnost úzce souvisí s počty členů zastupitelstva. Malé obce mají obvykle jen 5-ti až 7-mi členné zastupitelstvo a minimum náhradníků, takže k jeho rozpadu stačí odstoupení jednoho či dvou zastupitelů. V nových volbách v letech 2003 až 2006 byla nejpočetněji zastoupena zastupitelstva 7-mi členná (51 obcí a 4 městské části). Pětičlenné zastupitelstvo mělo 30 obcí, devítičlenné 6 obcí a 1 městská část a 1 obec měla zastupitelstvo 6-ti členné.

Graf č. 3. Zvolená zastupitelstva podle počtu členů

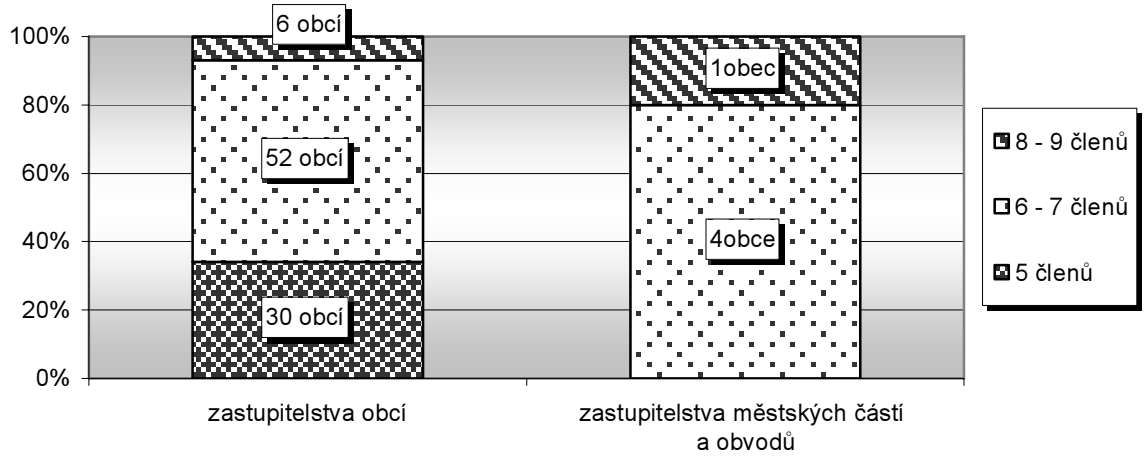

Nové volby v tomto období proběhly ve všech krajích. Nejvíce obcí volilo nové zastupitelstvo ve Středočeském kraji a to 25, naopak pouze v jedné obci se volilo v Moravskoslezském kraji. Z okresů byl nejčetněji zastoupen okres Kolín a to 7 obcemi, dále Žďár nad Sázavou z Vysočiny se 4 obcemi, v dalších 10 okresech proběhly nové volby ve 3 obcích. Nejvíce členů obecních zastupitelstev (43) bylo v nových volbách zvoleno rovněž v okrese Kolín, po 21 zastupitelích bylo nově zvoleno v okresech Mladá Boleslav, Tachov, Karlovy Vary, Hradec Králové a Vyškov. Celkem v České republice bylo zvoleno 567 členů zastupitelstev v 88 obcích. Z potenciálních 18 678 voličů se voleb zúčastnilo 67 %. Nejvyšší volební účast vykázala obec Moravecké Pavlovice z okresu Žďár nad Sázavou, kde k volbám přišlo všech 21 voličů. Z okresů to byl okres Prachatice s volební účastí 95 %. Nejnižší volební účast byla v obcích okresu Kladno, kde se voleb zúčastnilo jen něco přes 50 % voličů.

Volby do zastupitelstev městských částí a obvodů se konaly v 5 případech, celkem zde bylo zvoleno 37 členů zastupitelstev a voleb se zúčastnilo více než dvě třetiny voličů.

Tab. č. 7. Souhrnné výsledky hlasování v nových volbách v letech 2003 – 2006
Zastupitelstva městských částí a obvodů

Okres	Počet obcí, ve kterých se konaly volby	Počet osob v seznamu	Účast na volbách v %	Zvoleno členů zastupitelstev měst.částí a obvodů
Praha	1	315	77,14	7
Plzeň	2	750	61,87	16
Brno	2	1314	73,99	14
Celkem	**5**	**2 379**	**67,57**	**37**

Tab. č. 8. Souhrnné výsledky hlasování v nových volbách v letech 2003 – 2006
Zastupitelstva obcí

Okres	Počet obcí, ve kterých se konaly volby	Počet osob v seznamu	Účast na volbách v %	Zvoleno členů zastupitelstev obcí
Kladno	2	334	50,60	12
Prostějov	2	164	52,44	13
Karlovy Vary	3	1 756	53,53	21
Zlín	3	894	53,69	19
Děčín	1	166	54,82	7
Příbram	1	228	55,26	7
České Budějovice	2	332	56,63	10
Praha-východ	1	414	60,14	7
Praha-západ	2	563	60,57	14
Pelhřimov	2	195	61,03	10
Jindřichův Hradec	1	39	61,54	5
Olomouc	2	1 116	62,99	14
Kolín	7	1 388	63,04	43
Přerov	1	95	63,16	7
Brno-venkov	1	505	63,17	7
Šumperk	2	744	63,84	16
Jičín	3	1 193	64,79	19
Česká Lípa	1	116	66,38	5
Žďár nad Sázavou	4	272	66,54	20
Třebíč	1	106	66,98	7
Uherské Hradiště	1	31	67,74	5
Louny	2	305	68,52	12
Znojmo	2	307	68,73	14
Plzeň-jih	1	173	69,36	7
Hradec Králové	3	734	70,71	21
Benešov	3	218	71,10	17
Mladá Boleslav	3	807	71,87	21
Opava	1	356	72,47	7
Sokolov	1	343	74,64	7
Jablonec nad Nisou	1	512	75,98	9
Rokycany	2	133	77,44	14
Litoměřice	3	371	77,63	19
Náchod	1	277	77,98	7
Plzeň-sever	1	60	78,33	5
Tachov	3	745	79,73	21
Havlíčkův Brod	3	321	80,06	19
Vyškov	3	657	80,67	21
Písek	1	81	81,48	5
Kutná Hora	2	333	82,28	12
Chrudim	2	345	83,19	12
Rakovník	2	267	83,52	14
Teplice	1	166	86,75	7
Mělník	2	263	87,83	14
Pardubice	1	164	90,24	7
Prachatice	1	89	95,51	7
Celkem	**88**	**18 678**	**67,23**	**567**

V nových volbách ve sledovaném období kandidovalo celkem 15 volebních stran, z toho bylo 10 politických stran a hnutí, 3 sdružení politické strany nebo hnutí a nezávislých kandidátů a dále místní sdružení nezávislých kandidátů a samostatní nezávislí kandidáti. Nejčastěji se vyskytující volební stranou bylo místní sdružení nezávislých kandidátů, které podalo alespoň 1 kandidátní listinu v 78 obcích. V obcích Ohaře na Kolínsku a Lysovice na okrese Vyškov kandidovalo dokonce po 5-ti různých sdruženích nezávislých kandidátů. Za tuto volební stranu kandidovalo ve všech obcích, ve kterých proběhly nové volby, přes tisíc kandidátů, kteří získali více než tři čtvrtiny všech hlasů a téměř 80 % mandátů. Z politických stran byla nejaktivnější ČSSD, která postavila kandidátní listinu ve 14 obcích celkem s 85 kandidáty a získala 5 % všech hlasů a přibližně stejné procento mandátů.

Tab. č. 9. Souhrnné výsledky volebních stran v nových volbách v letech 2003 – 2006

Volební strana	Počet kandidátů	Získané hlasy		Získané mandáty	
		abs.	v %	abs.	v %
A) Zastupitelstva obcí					
Sdružení nezáv. kandidátů - místní sdr. celkem	1 033	60 587	75,66	447	78,84
Česká strana národně sociální	9	361	0,45	1	0,18
Česká strana sociálně demokratická	85	4 087	5,10	30	5,29
Hnutí nezávislých za harm. rozvoj obcí a měst	7	401	0,50	1	0,18
Křesťanská a demok. unie - Čsl. strana lidová	35	2 387	2,98	15	2,65
Komunistická strana Čech a Moravy	24	1 388	1,73	5	0,88
NEZÁVISLÍ	30	1 922	2,40	12	2,12
Nezávislí kandidáti	82	3 609	4,51	35	6,17
Občanská demokratická strana	52	2 026	2,53	9	1,59
Sdružení KDU-ČSL, NK	9	395	0,49	1	0,18
Sdružení KSČM, NK	8	608	0,76	3	0,53
Sdružení SOS, NK	9	614	0,77	1	0,18
SNK Evropští demokraté	16	877	1,10	5	0,88
Strana zelených	18	779	0,97	2	0,35
Unie svobody - Demokratická unie	2	33	0,04	-	-
Zastupitelstva obcí celkem	**1 419**	**80 074**	**100,00**	**567**	**100,00**
B) Zastupitelstva městských částí a obvodů					
Sdružení nezáv. kandidátů - místní sdr. celkem	80	7 434	62,58	27	72,97
Křesťanská a dem. unie - Čsl. strana lidová	8	292	2,46	-	-
Komunistická strana Čech a Moravy	7	176	1,48	-	-
Nestraníci pro Moravu	18	1 671	14,07	5	13,51
Občanská demokratická strana	21	987	8,31	2	5,41
Sdr. Republikáni Mir. Sládka a nezáv. kandidátů	8	948	7,98	3	8,11
Sdružení Moravané a nezávislí kandidáti	7	212	1,78	-	-
Strana zelených	6	160	1,35	-	-
Zastupitelstva měst. částí a obvodů celkem	**155**	**11 880**	**100,00**	**37**	**100,00**

V městských částech a obvodech nebyla převaha nezávislých kandidátů sdružených do místních sdružení tak patrná jako u zastupitelstev obcí, přesto jejich počet překročil polovinu všech kandidátů. Získali 63 % hlasů a téměř tři čtvrtiny mandátů. Z politických stran postavila nejvíce kandidátů ODS, získala však jen 2 mandáty, zatímco Nestraníci pro Moravu, kteří měli o 3 kandidáty méně, získali 5 mandátů. Úspěšné bylo Sdružení Republikánů M. Sládka a nezávislých kandidátů, které z 8 kandidátů získalo 3 mandáty.

Z hlediska politické příslušnosti kandidátů nebylo 94 % kandidátů členem žádné strany. Necelá 2 % tvořili členové ODS, 1,4 % členové KSČM a 1,3 % kandidátů bylo členy ČSSD. Téměř 1 % dosáhli ještě členové KDU-ČSL, členové ostatních stran kandidovali jen ojediněle (viz tabulka č.10). Kandidáti bez politické příslušnosti získali podíl hlasů odpovídající podílu kandidátů, podíl získaných mandátů však byl téměř o 2 procentní body vyšší. Druhý nejvyšší podíl hlasů i mandátů získali členové KSČM a přeskočili tak silněji obsazenou ODS. Z tohoto hlediska si dobře vedli i členové KDU-ČSL, kteří i přes nižší počet kandidátů získali více hlasů a mandátů než členové ODS a zejména ČSSD.

Tab. č. 10. Souhrnné výsledky v nových volbách v letech 2003 – 2006 podle politické příslušnosti kandidátů

Politická strana	Počet kandidátů	Získané hlasy		Získané mandáty	
		abs.	v %	abs.	v %
A) Zastupitelstva obcí					
Bez politické příslušnosti	1 335	75 243	93,97	543	95,77
Česká strana národně sociální	2	121	0,15	1	0,18
Česká strana sociálně demokratická	18	714	0,89	2	0,35
Křesťanská a dem. unie - Čsl. strana lidová	14	1 176	1,47	6	1,06
Komunistická strana Čech a Moravy	20	1 446	1,81	8	1,41
Občanská demokratická strana	25	1 096	1,37	5	0,88
Strana zelených	1	114	0,14	1	0,18
Unie svobody - Demokratická unie	4	164	0,20	1	0,18
Zastupitelstva obcí celkem	**1 419**	**80 074**	**100,00**	**567**	**100,00**
B) Zastupitelstva městských částí a obvodů					
Bez politické příslušnosti	135	10 673	89,84	34	91,89
Česká strana sociálně demokratická	2	238	2,00	-	-
Křesťanská a dem. unie - Čsl. strana lidová	3	182	1,53	-	-
Komunistická strana Čech a Moravy	7	267	2,25	1	2,70
Občanská demokratická strana	5	258	2,17	1	2,70
Republikáni Miroslava Sládka	1	140	1,18	1	2,70
Strana zelených	2	122	1,03	-	-
Zastupitelstva měst. částí a obvodů celkem	**155**	**11 880**	**100,00**	**37**	**100,00**

V zastupitelstvech městských částí a obvodů byl podíl členů politických stran poněkud vyšší než v zastupitelstvech obcí, avšak i zde podíl bezpartijních kandidátů dosáhl 87 %. Procento získaných hlasů a zejména mandátů bylo ještě vyšší. Z členů politických stran získali shodně po jednom mandátu členové KSČM, ODS a strany Republikáni Miroslava Sládka. Přitom členů KSČM kandidovalo 7, členů ODS 5 a Republikán pouze 1.

Graf č. 4. Rozdělení mandátů podle strany, která kandidáty navrhla

A) Zastupitelstva obcí

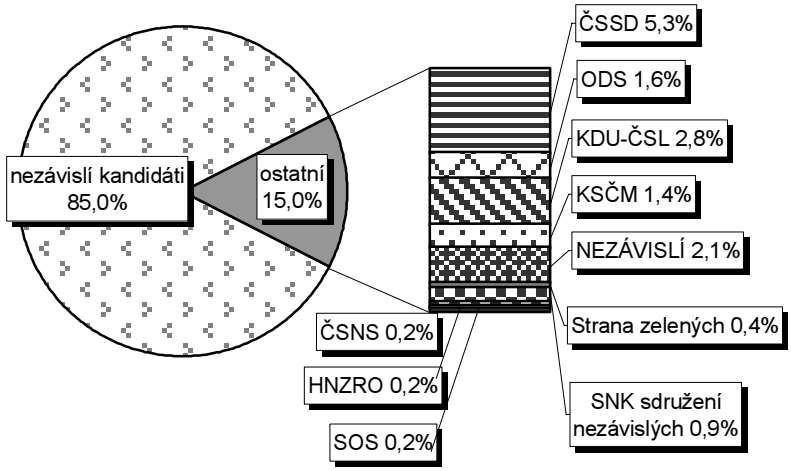

B) Zastupitelstva městských částí a obvodů

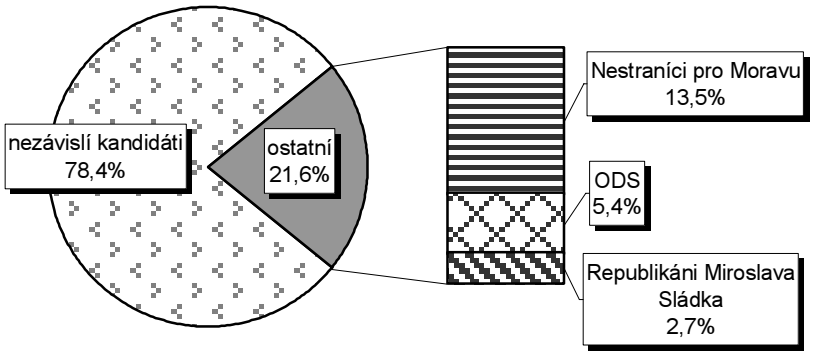

Složení koalic, popř. sdružení stran a hnutí s nezávislými kandidáty ovlivňuje složení kandidátů podle stran, která kandidáty do tohoto uskupení navrhla. Podíl některých stran podle navrhující strany se tím oproti podílu volební strany poměrně zvýšil. V zastupitelstvech obcí vzrostl zejména podíl kandidátů navržených KSČM (o 0,6 procentního bodu) a KDU-ČSL (o 0,4 procentního bodu). V zastupitelstvech městských částí a obvodů přibyly subjekty, které samostatnou kandidátní listinu nepodaly a sice Republikáni Miroslava Sládka a Moravané. V zisku hlasů ovlivnily koalice a sdružení u zastupitelstev obcí podíl získaných hlasů pro KSČM jako navrhující stranu zvýšením o 0,8 procentního bodu a u KDU-ČSL o 0,3 procentního bodu, v zisku mandátů pro KSČM jako navrhující stranu o 0,5 procentního bodu a KDU-ČSL o 0,2 procentního bodu oproti zisku pro volební strany.

Tab. č. 11. Kandidáti a zastupitelé zvolení v nových volbách podle pohlaví a věku

Věková skupina	Kandidáti celkem		z toho žen		Zvolení zastupitelé		z toho žen	
	abs.	v %	abs.	% z věk. skupiny	abs.	v %	abs.	% z věk. skupiny
A) Zastupitelstva obcí								
do 19 let	3	0,21	1	33,33	-	-	-	-
20 - 24 let	58	4,09	14	24,14	13	2,29	5	38,46
25 - 29 let	160	11,28	43	26,88	45	7,94	6	13,33
30 - 34 let	194	13,68	65	33,51	74	13,05	26	35,14
35 - 39 let	185	13,05	82	44,32	77	13,58	28	36,36
40 - 44 let	184	12,98	59	32,07	88	15,52	28	31,82
45 - 49 let	209	14,74	58	27,75	82	14,46	20	24,39
50 - 54 let	158	11,07	38	24,20	66	11,64	16	24,24
55 - 59 let	141	9,94	45	31,91	65	11,46	20	30,77
60 a více let	127	8,96	31	24,41	57	10,05	14	24,56
Celkem A)	**1 419**	**100,00**	**436**	**30,75**	**567**	**100,00**	**163**	**28,75**
B) Zastupitelstva městských částí a obvodů								
do 19 let	-	-	-	-	-	-	-	-
20 - 24 let	9	5,81	1	11,11	2	5,41	1	50,00
25 - 29 let	15	9,68	6	40,00	-	-	-	-
30 - 34 let	8	5,16	2	25,00	2	5,41	-	-
35 - 39 let	21	13,55	4	19,05	4	10,81	2	50,00
40 - 44 let	21	13,55	8	38,10	3	8,11	1	33,33
45 - 49 let	21	13,55	7	33,33	7	18,92	1	14,29
50 - 54 let	27	17,42	13	48,15	8	21,62	4	50,00
55 - 59 let	15	9,68	5	33,33	6	16,22	2	33,33
60 a více let	18	11,61	5	27,78	5	13,51	1	20,00
Celkem B)	**155**	**100,00**	**51**	**32,90**	**37**	**100,00**	**12**	**32,43**

Z hlediska věku byly v nových volbách do zastupitelstev obcí nejsilněji zastoupeny věkové skupiny od 30 do 49 let, nejvíce kandidátů bylo ve věku 45 až 49 let (téměř 15 % všech kandidátů). Mladých lidí do 25 let kandidovalo jen 61, což představovalo necelých 5 %. Nejvíce mandátů obdrželi kandidáti z věkové skupiny 40 – 44 let a to více než 15 %. Úspěšných kandidátů do 25 let bylo 13, tj. 2 % všech zvolených zastupitelů..

Z celkového počtu kandidátů činily ženy přibližně 30 %. Podíl žen, které získaly mandát byl o 2 procentní body nižší. Nejvíce žen kandidovalo ve věku 35 až 39 let a to téměř 20 % všech kandidujících žen a 44 procent všech kandidátů příslušné věkové skupiny. Tato věková skupina žen byla úspěšná i v získaných mandátech, avšak již ne tak výrazně. Stejný počet mandátů získala i o stupeň starší věková kategorie a jen o 2 mandáty méně sousední mladší věková skupina, které byly zastoupeny nižším počtem kandidátek, takže byly relativně úspěšnější.

Do zastupitelstev městských částí a obvodů kandidovalo nejvíce osob ve věku 50 až 54 let. Tato věková skupina získala také nejvíce mandátů a to více než jednu pětinu. Mladých do 25 let kandidovalo o 1 procentní bod více než do zastupitelstev obcí, získali o 3 procentní body více mandátů, avšak vzhledem k nízkému celkovému počtu to představuje jen 2 mandáty. Kandidující ženy tvořily téměř jednu třetinu všech kandidátů a téměř shodný podíl žen byl do zastupitelstev městských částí a obvodů také zvolen.

Graf č. 5. Rozdělení kandidátů a zastupitelů podle věkových skupin
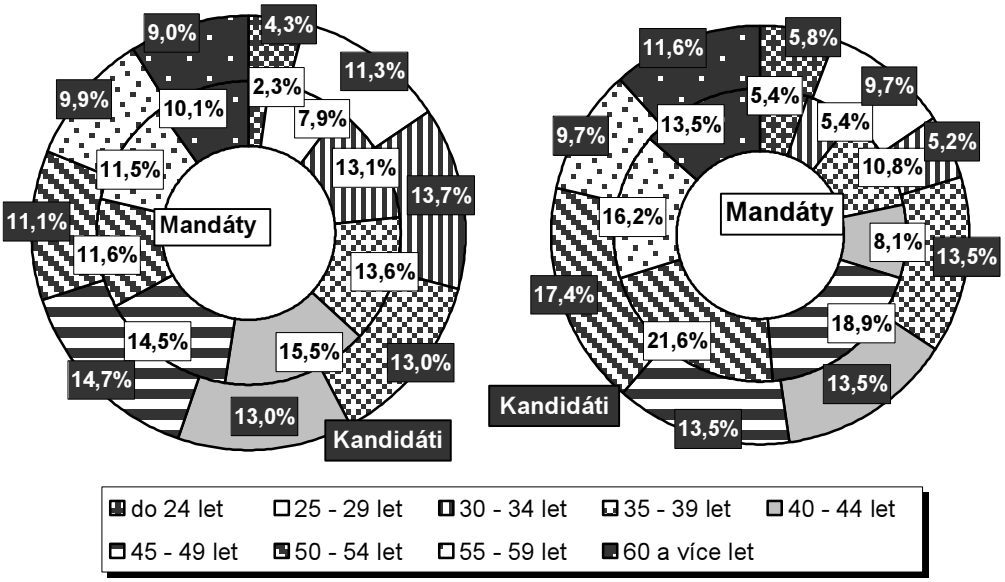
A) Zastupitelstva obcí **B) Zastupitelstva městských částí a obvodů**